

Schulnachrichten

für

den Zeitraum vom 15. October 1846. bis zum 28. September 1847.

WIADOMOŚCI

15. Października 1846. do 28. Września 1847.

I. Lehrverfassung.

Prima.

Ordinarius: Prof. Wannowski.

- a) Kath. Relig. 2 St. — Theorie der Relig. und der Offenbarung; geschichtliche Entwicklung derselben; die Lehre vom Dasein, vom Wesen und von den Eigenschaften Gottes. Nowakowski.
- b) Ev. Relig. (comb. m. Sec.) 2 St. — W. Erkl. des Ev. Joh. c. 1—8 incl. nach dem Urtexte. — S. Kirchengesch. Schoenborn.
- c) Latein. 8 St. — Cic. or. philipp. II. III. Tacit. vit. Agric. 3 St. — Hor. epist. I. II, I. Od. lib. I. II. 3 St. — Exercit. u. vierwöchentl. freie Arbeiten. 2 St. — Privatlect. Liv. lib. XXXIX. XL. Wannowski.
- d) Griechisch. 6 St. — Demosth. or. philipp. I. olynth. I. II. III. Plat. Apol. 2 St. — 14tägl. Exere. Ext. 1 St. Wannowski. — W. Hom. II. VI, XXIV, auserles. Stücke aus VII, IX, X, theils cursor. theils statar. 2 St. Gesch. des gr. Dram. u. des att. Theat.; Metrik; Soph. Ant. metr. erläut. 1 St. — S. Soph. Ant. 1—580; Hom. II. XVIII. XXII. XXIII. Steiner.
- e) Deutsch. 3 St. — Gesch. der d. Nat.-Lit. bis Klopstock. — Extemp. häusl. Arb. (4wöchentl.) freie Vortr. Disput. Lectüre von Lessing's Laokoon u. ausgewählten Oden von Klopstock u. Platen. Schweminski.
- f) Polnisch. 2 St. — Literaturgeschichte von Kochanowski bis auf die neueste Zeit. 1 St. — Häusliche Arbeiten, freie Vortr., Disput. und Interpr. der lyr. Ged. von J. Kochanowski. Popliński.
- g) Französisch. 2 St. — Alex. Dumas hist. de Napol. excl. der 3 letzt. Abschn. 1 St. — Grammat. Uebers. aus Fränkel's Anthol. Thl. II. Exere. (14tägl.). Extemp. 1 St. Hepke.
- h) Hebräisch. 2 St. — Elementar- und Formenlehre nach Seffer. Uebersetzt wurden die Uebungsstücke, die 6 ersten Lesestücke und 6 Psalmen. Nowakowski.
- i) Mathematik. Nach Brettner's Lehrbüchern. 4 St. — α . Wiederholung des grösst. Theils der Arithm. in freien Vortr. — Aufgab. in syst. Darstellung. 2 St. Spiller. — β . Wiederholung der ebenen Trig., sodann Stereometrie. 2 St. Brettner.
- k) Physik. 1 St. — Wiederhol., namentl. der Lehre v. Magnetism. u. d. Elektr. Spiller. — Mathematische Geographie. 1 St. Brettner.
- l) Geschichte. 2 St. — Gesch. d. Mittelalt. nach Pütz's Grundriss. Czarnecki.
- m) Phil. Propäd. 1 St. — Logik, nach Trendelenburg's El. log. Arist. Czarnecki.

Ober-Secunda.

Ordinarius: G.-L. Schweminski.

- a) Kath. Relig. (comb. m. Unter-Sec.). 2 St. — Erkl. der Apost.-Gesch. nach dem Urtexte. Nowakowski.
- b) Ev. Relig. s. Prima.

I. Plan nauk.

Klasa I.

Ordynaryusz: Prof. Wannowski.

- a) Relig. katol. 2 godz. — Zasady religii i objawienia; historyczny onegoż wywód, i nauka o istnieniu, istocie i przymiotach Boga. Nowakowski.
- b) Relig. ewang. (razem z kl. II.) 2 g. — W zimie wykład ewang. ś. Jana c. 1—8 incl. podług oryginału. — W lecie historia kościelna. Schönborn.
- c) Język łaciński. 8 g. — Cic. or. philipp. II. III. Tacit. vit. Agric. 3 godz. — Hor. epist. I. II, 1. Od. lib. I. II. 3 godz. — Exerc. i wolne wypracowania co 4 tygod. 2 godz. — Prywatnie przeczytano z Liv. lib. XXXIX. XL. Wannowski.
- d) Grecki. 6 godz. — Demosth. or. philipp. I. olynth. I. II. III. Plat. Apol. 2 godz. — Exercitia co 2 tygodn. Extemp. 1 godz. Wannowski. — W zimie: Hom. II. VI. XXIV. niektóre miejsca z VII, IX, X. już to kursor. już gruntownie. 2 godz. — Hist. dramatu greckiego i teatru ateńskiego. Metryka. Soph. Ant. z objaśnieniem metr. 1 godz. — W lecie: Soph. Ant. 1—580. Hom. XVIII. XXII. XXIII. Steiner.
- e) Niemiecki. 3 godz. — Histor. lit. niem. aż do Klopstoka. Extemp. wypracowania domowe (co 4 tygod.), wykłady i rozprawy wolne. — Czytanie Laokoona Lessynga i ody co przebrańsze Klopstoka i Platena — Schwemiński.
- f) Polski. 2 godz. — Hist. lit. pol. od Kochanowskiego aż do najnowszych czasów. 1 godz. — Wypracowania dom., wykłady i rozprawy wolne, objaśnienia poezyi lir. J. Kochanowskiego. Popliński.
- g) Francuzki. 2 godz. — Alex Dumas hist. de Napoléon prócz 3 ostatnich rozdziałów. 2 godz. — Grammat. Tłomacz. z Antologii Fraenkla cz. II. Exerc. (co 2 tyg.) Extemp. 1 godz. Hepke.
- h) Hebrajski. 2 godz. — Część etymol. i elementarna podług Seffera. Tłom. z wypisów 6 pierwszych §§. i 6 psalmów. Nowakowski.
- i) Matematyka. Podług dzieł Brettnera. 4 godz. — α . Powtórzenie największej części arytm. w wykładach wolnych. Zadania w system. porządku. 2 godz. Spiller. — β . Powtórzenie trygonometrii płasko-kreślnój; potem stereometria. 2 godz. Brettner.
- k) Fizyka. Podług książki Brettnera. 1 godz. — Powtórzenie szczególnej nauki o magnetyzmie i elektryczności. 1 godz. Spiller. — Geografia matemat. 1 godz. Brettner.
- l) Historia. 2 godz. — Hist. wieku średniego, podług Pütza. Czarnecki.
- m) Propedeutyka filozof. 1 godz. — Logika podług elem. log. Arist. Trendelenburga. Czarnecki.

Klasa II. wyższa.

Ordynaryusz: N. G. Schwemiński.

- a) Relig. katol. (razem z kl. II. niższą). 2 godz. — Wykład Dziejów apost. podług oryginału. Nowakowski.
- b) Relig. ewang. ob. kl. I.

- c) Latein. 8 St. — Cic. or. pro Sext. Rosc. Am.; pro leg. Man.; in Catil. IV. 3 St. — Virg. Buc. u. Georg. mit Auswahl. 2 St. Memorirübungen. Privatim: Cic. or. in Catil. I—III.; pro Arch. poet. Schweminski. Grammat. Synt. ornat. nach Zumpt. 1 St. — Uebers. aus Zumpt's Aufg. 1 St. — Exerc. u. Extemp. 1 St. Wannowski.
- d) Griechisch. 6 St. — Hom. Il. II, 1—494., III. IV. V. 2 St. Wannowski. — Gramm. bis zur Lehre v. Inf. nach Buttmann. Exerc. u. Extemp. 2 St. — Herodot I. u. II. mit Auswahl. 2 St. Steiner.
- e) Deutsch. 3 St. — Uebersicht über die dram. u. didakt. Poesie, mit Proben. Freie Vorträge. Häusl. Arb. (3wöchentl.) Extemp. Lectüre von Goethe's Iphig. in Taur. Schweminski.
- f) Polnisch. 2 St. — Gesch. der neueren Poes. u. Pros. Ausarb. mit freien Votr. abwechselnd. Popliński.
- g) Französisch. 2 St. — Le parasite par Picard. Uebers. aus Fränkel's Anthol. Thl. I. Grammat. Exercit. (14tägl.) Extemp. Hepke.
- h) Hebräisch. (comb. mit Unter-Sec.) 2 St. — Elementar- u. Formenlehre bis zu den Verben m. Suffixis nach Seffer. Uebers. der Uebungsstücke. Nowakowski.
- i) Mathematik. Nach Brettner's Lehrbüchern. 4 St. — α . Wiederholung der Gleichungen, sodann Logarithmen, mathematische und geometrische Progressionen. 2 St. Brettner. — β . Anwendung der Arith. auf d. Planimetr. Arithm.-geometr. Aufgaben. Ebene Trigon. mit Aufg. 2 St. Spiller.
- k) Physik. Nach Brettner's Leitfaden. 2 St. — Von d. flüss. u. luftförm. Körper. Magnetism. Frictionselekt. Spiller.
- l) Geschichte. 3 St. — Römische Geschichte nach Pütz's Grundriss. Cursor. Lectüre von Abschn. aus Liv. Cic. Sall. Caes. Tacit. Czarnecki.

Unter-Secunda.

Ordinarius: G.-L. Dr. Steiner.

- a) Kath. Religion. s. Ober-Secunda.
- b) Ev. Religion. s. Prima.
- c) Latein. 8 St. — Grammat. vom Gebr. der Temp. bis zur Synt. ornat. nach Zumpt. Exerc. u. Extemp. 1 St. — Uebers. aus Kraft's Gesch. von Alt-Griech. 1 St. Steiner. — Liv. hist. XXI. XXII, 1—50. Memorirübungen. Privatim: Sall. Catil. 3 St. Schweminski. — Virg. Aen. V. VI. z. Thl. Metrische Uebungen. 2 St. Hepke.
- d) Griechisch. 6 St. — Grammat. Die Formenlehre und die Hauptregeln der Syntax nach Buttmann. Exercit. u. Extemp. 1 St. — Xen. Hell. I. II. 2 St. Steiner. — Hom. Od. V—IX. 2 St. Schweminski.
- e) Deutsch. 3 St. — Uebersicht über d. dram. Poes. mit Proben aus Less., Goethe, Schill. Häusl. Arb. (3wöchentl.) Extemp. Freie Vorträge. Lectüre von Goethe's Herrmann u. Dorothea. Czarnecki.
- f) Polnisch. 2 St. — Poetik nach Cegielski's Nauka poez. Häusl. Arb. und Extemp. Popliński.
- g) Französisch. 2 St. — Wiederholung der Formenlehre, dann die Lehre v. Subjonctif bis zu den Conjunctions nach Stiffelius. Praet. Ueb. aus d. part. pratiq. Charles XII. l. IV. Exerc. (14tägl.) Extemp. Hepke.
- h) Hebräisch. s. Ober-Secunda.
- i) Mathematik. Nach Brettner's Lehrbüchern. 4 St. — α . Syst. Wiederhol. der früheren Pens. Einf. Gleich. m. mehr. unbek. Gröss. Quadrat. rein. u. gemischt. Gleich. Arithm. u. geometr. Progress. Aufgaben. 2 St. Spiller. — β . Planimetrie beendet 2 St. Brettner.
- k) Physik. Nach Brettner's Leitfaden. 2 St. — Von den allgemeinsten Körperphänomenen: Ruhe, Beweg., Hebel, Rolle, Rad a. d. Welle, Flaschenz., Räderwerke, Schwerpunkt, Näss., Wärme. Spiller.
- l) Geschichte. 2 St. — Gesch. d. Alterth. m. Ausnahme d. röm. nach Pütz's Grundriss. Bis Pfingst. Działek, von da ab Czarnecki.

- c) Język łaciński. 8 godz. — Cic. or. pro Sex Rosc. Am.; pro leg. Man.; in Cat. IV. 3 godz. — Virg. Buc. i Georg. z wyborem. 2 godz. — Niektórych miejsce uczono się na pamięć. Prywatnie czytano: Cic. or. in Cat. I—III.; pro Arch. poet. Schwemiński. — Grammat. Synt. orn. podług Zumpta. 1 godz. — Tłom. z zadań Zumpta. 1 godz. — Exerc. i Extemp. 1 godz. Wannowski.
- d) Grecki. 6 godz. — Hom. II. II. 1—494. III. IV. V. 2 godz. Wannowski. — Gramm. aż do nauki o inf. podług Buttmana. Exerc. i Ext. 2 godz. — Herodot I. i II. z wyborem. 2 godz. Steiner.
- e) Niemiecki. 3 godz. — O poezji dramat. i dydak. z przytoczeniem wzorów; rozprawy wolne; wypracow. domowe (co 3 tygod.) Extemp. Czyt. Ifigenii w Taurys Goethego. Schwemiński.
- f) Polski. 2 godz. — Hist. nowszej poezji i prozy. Wypracowania i rozprawy wolne kolejno. Popliński.
- g) Francuzki. 2 godz. — Le parasite par Picard. Tłom. z cz. I. Antologii Fraenkla. Gramm. Exerc. (co 2 tygod.) Extemp. Hepke.
- h) Hebrajski. (razem z kl. II. niższą). 2 godz. — Gramm. część element. i etymolog. aż do słów ze suffix. podług Seffera. Tłom. z wypisów. Nowakowski.
- i) Matematyka. Podług dzieł Brettnera. 4 godz. — *a.* Powtórzenie równań, potem logarytmy, progressyve arytmetyczne i geometr. 2 godz. Brettner. — *β.* Zastosowanie aryt. do planimetrii. Zadania aryt. i geometr. Trygonometria płaskokreślna z zadaniami. 2 godz. Spiller.
- k) Fizyka. Podług książki Brettnera. 2 godz. — O ciałach płynnych i powietrznych, Magnetyzmie, tarcu elektryczności. Spiller.
- l) Historia. 3 godz. — Hist. rzymska podług Pütza. Czytanie kurs. rozdziałów niektórych z Liwiusza, Cic., Sallust., Caes., Tacyta. Czarnecki.

Klasa II. niższa.

Ordynaryusz: N. G. Dr. Steiner.

- a) Relig. katol. ob. kl. II. wyższą.
- b) Relig. ewang. ob. kl. I.
- c) Język łaciński. 8 godz. Grammat. od Nauki o czasach aż do synt. ornat. podług Zumpta. Exerc. i Extemp. 1 godz. — Tłom. z historii storożytnej Grecji Krafta. 1 godz. Steiner. — Liv. hist. XXI. XXII. 1—50. Niektórych rozdziałów uczono się na pamięć. Prywatnie: Sall. Catil. 3 godz. Schwemiński. Virg. Aen. V. VI. w części. Ćwiczenia metryczne. Hepke.
- d) Grecki. 6 godz. — Gramm. część etymologiczna i najważniejsze reguły składni podług Buttmana. Exerc. i Extp. 1 godz. — Xen. Hell. I. II. 2 godz. Steiner. — Hom. Od. V—IX. 2 godz. Schwemiński.
- e) Niemiecki. 3 godz. — Rzut oka na poezję dramatyczną wraz z wzorami z Less., Goeth., Schill. Wypracowania domowe (co 3 tyg.), Extemp. Rozprawy wolne. Czytanie Hermana i Dorothei Goethego. Czarnecki.
- f) Polski. 2 godz. — O poezji podług „Nauki poezji” Cegielskiego. Wyprac. domowe i Extemp. Popliński.
- g) Francuzki. 2 godz. — Powtórzenie części etymologicznej; potem nauka o trybie łącz. aż do konjunkcyi podług Stiffeliusza. Ćwiczenia praktyczne z części prakt. — Charles XII, l. IV. Exerc. (co 2 tyg.) i Extp. Hepke.
- h) Hebrajski. ob. kl. II. wyższą.
- i) Matematyka. Podług dzieł Brettnera. 4 godz. — *a.* Systematyczne powtórzenie pensów poprzednich. Proste równania z kilku nieznanymi ilościami. Równania drugiego stopnia czyste i mieszane. Arytm. i geometr. progressyve. Zadania. 2 godz. — Spiller. — *β.* Planimetria aż do końca. 2 godz. Brettner.
- k) Fizyka. Podług książki Brettnera 2 godz. — O ogólnych zjawiskach ciał: spoczynku, ruchu, dźwigni, kręgu, kręgu na walcu, klubach składanych, kole, środka ciężkości, uderzeniu ciał, ciepłiku. Spiller.
- l) Historia. 2 godz. — Hist. starożytna, wyjąwszy rzymską, podług Pütza; aż do Zielonych Świątek Działek, odtąd Czarnecki.

Tertia.

Ordinarius: G.-L. Dr. Małecki.

- a) Kath. Relig. 2 St. — Das Leben Jesu Christi nach d. 4 Evang. Nowakowski.
- b) Ev. Relig. (comb. m. Quart.) 2 St. — Charakteristik der Bibel durch planmässige Lektüre unter Anknüpf. des Nothwendigsten aus der Einleit. ins A. u. N. T. — Erlernen von Kernliedern. Schönborn.
- c) Latein. 8 St. — Grammat. v. d. Temp. u. Mod. nach Putsche. 2 St. — Caes. b. c. l. I.; mehre Cap. wurden memor. 2 St. — Uebers. aus Benecke's Lesebuch II. 1 St. — Exercit. u. Extemp. 1 St. Małecki. Ovid. met. X, XI, XII mit Auswahl. Prosodie. 2 St. Czarnecki.
- d) Griechisch. 5 St. — Grammat. Wiederhol. des Pens. v. Quarta; hierauf die Formenlehre bis zur Wortbild. nach Enger. Exercit und Extemp. 1 St. — Xenoph. Anab. II, 1—2; VII, I. u. geeignete Stücke aus Jerzykowski's Lesebuch. 2 St. Steiner. — Die Formen des hom. Dialekts; Hom. Od. IX, 1—150. Hepke.
- e) Deutsch. 3 St. — Les., Erkl., Nacherzähl. u. Memorir. mustergültiger Prosastücke u. Gedichte. Häusl. Arbeiten (14tägl.) Extemp. Czarnecki.
- f) Polnisch. 2 St. — Stilistik nach eigenen Dictaten 1 St. — Ausarb., Erzähl., Memor. 1 St. Popliński.
- g) Französisch. 2 St. — Grammat. bis zu den regelm. Verb. inclus. nach Stiffelius, part. théor. Praktische Uebungen aus der part. prat. Lesen einzelner Stücke aus den Lectures. Exercit. (14tägl.) Extp. Hepke.
- h) Mathematik. Nach Brettner's Lehrbüchern. 4 St. — Ausführl. Wiederhol. des Pens. v. Quart. Planimetrie bis z. Kreise. Gleich. d. ersten Grad. mit einer u. mehr. unbekannt. Gröss. Potenz. u. Wurzelgrössen. Uebungen. Szafarkiewicz.
- i) Geschichte und Geographie. 3 St. — Uebers. der Gesch. des Mitt. u. der n. Zeit, nach Pütz's Grundriss. Czarnecki.
- k) Naturgeschichte. 1 St. — Allg. Wiederhol. der Zool. u. Bot. Szafarkiewicz.

Quarta.

Ordinarius: G.-L. Działek; dann G.-L. Figurski.

- a) Kath. Relig. 2 St. — Von der Kirche u. den Sakram., nach Ontrup. Nowakowski.
- b) Ev. Relig. s. Tertia.
- c) Latein. 9 St. — Grammat. Wiederhol. des Pens. v. Quinta. Synt. cas. nach Putsche. Uebers. der entsprech. §§. aus Benecke's Leseb. 4 St. — Exercit. u. Extemp. 1 St. In der Abth. a. Działek, später Małecki; in der Abth. b. Hepke. — Corn. Nep. Them. Arist. Cim. Lysand. Alcib. Hannib. Memorirt wurde Them. u. Arist. In beiden Abth. gemeinsch. Spiller.
- d) Griechisch. 4 St. — Grammat. bis zu den Verb. in $\mu\epsilon$ excl. nach Enger. 2 St. — Uebers. aus Jerzykowski's Leseb. 2 St. In der Abth. a. Małecki, in der Abth. b. Figurski.
- e) Deutsch. 4 St.; später 2 St. — Entwickel. des Satzes nach Schweminski's Lehrbuch. Uebers. aus dem Poln. Declam. Erzähl. Häusl. Arb. Extemp. Działek, später Figurski.
- f) Polnisch. 2 St. — Declam. u. Erzähl. 1 St. — Aufsätze. 1 St. Małecki, später Sikorski.
- g) Mathematik. Nach Brettner's Lehrbüchern. 4 St. — Die vier Species mit Monomen und Polynomen, 2 St., und den Anfang der Planimetrie bis zu den Parallellinien. 2 St. Brettner.
- h) Geschichte. 2 St. — Gesch. des Alterth. nach Pütz's Grundriss. Figurski.
- i) Geographie. 2 St. — Speciell die Staaten v. Europ.; allg. die übrigen, nach Viehoff's Hülfsb. Figurski.
- k) Naturgeschichte. 2 St. — W.: Zool. — S.: Bot. Szafarkiewicz.

Klasa III.

Ordynariusz: N. G. Dr. Małecki.

- a) Relig. katol. 2 godz. — Żywot Jezusa Christusa podług 4 Ewang. Nowakowski.
- b) Relig. ewang. (razem z kl. IV.) 2 godz. — Charakterystyka biblii przez stósowne objaśnienia, z przyłączeniem najpotrzebniejszych uwag wstępnych na starym i nowym test. Uczenie się na pamięć pieśni. Schoenborn.
- c) Język łaciński. 8 godz. — Grammat. o trybach i czasach podług Putschego. 2 godz. — Caes. de b. c. l. I.; kilkanaście rozdziałów na pamięć. 2 godz. — Tłomacz. z Beneckiego części II. 1 godz. — Ćwiczenia i Extemp. 1 godz. Małecki. — Ovid. met. X, XI, XII. wraz z prozodją. 2 godz. Czarnecki.
- d) Grecki. 5 godz. — Grammat. powtarzanie pensum z kl. III.; potem część etymologiczna aż do formowania wyrazów podług Engera. — Ćwic. i Extemp. 1 godz. — Xenoph. Anab. II, 1—2; VII, 1 i stósowne miejsca z Jerzykowskiego wypisów. 1 godz. Steiner. — Formy homeryczne. Hom. Od. IX, 1—150. 2 godz. Hepke.
- e) Niemiecki. 3 godz. — Czytanie, objaśnienie, opowiadanie i uczenie się na pamięć rzeczy klasycznych wierszem i prozą. Wypracowania domowe (co 2 tyg.) Extemp. Czarnecki.
- f) Polski. 2 godz. — O stylu według własnych dyktatów. 1 godz. — Wypracowania, opowiad., deklamacye. 1 godz. Popliński.
- g) Francuzki. 2 godz. — Grammat. aż do słów regul. włącznie, podług Stiffelhusza, część teoret. Praktyczne ćwiczenia z części prakt. Czytanie różnych urywków. Ćwiczenia (co 2 tyg.) Extemp. Hepke.
- h) Matematyka. 4 godz. — Gruntowne powtórzenie pensum kl. IV., według dzieł Brettnera. Planimetria aż do koła. Równanie pierwszego rzędu z jedną lub więcej nieznanymi ilościami. Potęgowanie i wyciąganie pierwiastków. Ćwiczenia. Szafarkiewicz.
- i) Historia. 3 godz. — Pogląd na historię średnią i nową podług Pütza. Czarnecki.
- k) Hist. naturalna. 1 godz. — Ogólne powtórzenie Zoologii i Botaniki. Szafarkiewicz.

Klasa IV.

Ordynariusz: N. G. Działek; potem N. G. Figurski.

- a) Relig. katol. 2 godz. O kościele i sakramentach, podług Ontrupa. Nowakowski.
- b) Relig. ewang. ob. kl. III.
- c) Język łaciński. 9 godz. — Grammat. powtórzenie pensum kl. V. O składni przypadków podług Putschego. Tłomacz. odpowiednich §§. z książki Beneckiego. 4 godz. — Extemp. i Exercitia, 1 godz.; w oddziale a. Działek, później Małecki; w oddziale b. Hepke. — Corn. Nep. Them. Arist. Cim. Lysand. Alcib. Hannib. Na pamięć nauczono się Them. i Arist., w połączonej klasie Spiller.
- d) Grecki. 4 godz. — Grammat. aż do słów na *ne* excl., podług Engera. 2 godz. — Tłom. z wypisów Jerzykowskiego. 2 godz.; w oddziale a. Małecki; w oddziale b. Figurski.
- e) Niemiecki. 4, później 2 godz. — Rozwój zdania podług książki Schwemińskiego. Tłomaczenie z polskiego. Deklam., opowiad., Ćwiczenia domowe i Extemp. Działek, później Figurski.
- f) Polski. 2 godz. Deklam. i opowiad. 1 godz. — Ćwiczenia. 1 godz. Małecki, później Sikorski.
- g) Matematyka. Podług dzieł Brettnera. 4 godz. — Cztery działania z monomami i polinomami, 2 godz.; i początek planimetrii aż do linii równoległych. 2 godz. Brettner.
- h) Historia. 2 godz. — Hist. starożytna podług Pütza. Figurski.
- i) Geografia. 2 godz. — Opis szczególny państw europejskich, ogólny w innych częściach świata, podług Viehoffa. Figurski.
- k) Hist. natur. 2 godz. — W zimie: Zoologia. — W lecie: Botanikę. Szafarkiewicz.

Quinta.

Ordinarius: G.-L. Figurski.

- a) Kath. Relig. 2 St. — Lehre v. d. Schöpf., Erlös. u. Heiligung, nach Ontrup. Nowakowski.
 b) Ev. Relig. (comb. m. Sext.) 2 St. — Bibl. Gesch. des A. u. N. T. Entwicklung relig. Grundbegriffe; Erlernen v. Kernspr. u. der Hauptstücke des Katechism. Schoenborn.
 c) Latein. 9 St. Grammat., die ganze Formenlehre u. die elementare Synt., nach Popliński. 4 St. — Uebers. u. Memor. aus Popliński's Leseb. 4 St. — Exere. u. Extemp. 1 St. Figurski.
 d) Deutsch. 6 St., später 4 St. — Grammat. u. Leseüb. nach Schwemiński's Lehrbuch Thl. I. Uebers. aus d. Poln. Declam., Erzähl., häusl. Arb. u. Extemp. Działek, später Figurski.
 e) Polnisch. 2 St. — Les. u. Nacherzähl. aus Popliński's Leseb., Declam., häusl. Arb. u. Extemp. Praktische Einübung der Grammat. Figurski, später Sikorski.
 f) Arithmetik. 4 St. — Die 4 Grundrechn. mit unbenannt u. benannt. ganzen u. gebroch. Zahlen. Verhältn., Proport. Anwendung ders. auf bürgerl. Rechn., nach Brettner's Rechenb. Figurski, später Sikorski.
 g) Geschichte. 2 St. — Griech. u. röm. Gesch. nach eigenem Lehrb. Popliński.
 h) Geographie. 1 St. — Asien, nach Selten. Popliński.
 i) Naturgeschichte. 2 St. — W.: Vögel. — S.: Einleit. in d. Bot. Erklärung einzelner Pflanzen an frischen Exempl. Szafarkiewicz.
 k) Kalligraphie. 2 St. — Nach Vorlegeblättern. Schoen.

Sexta.

Ordinarius: G.-L. Dr. Szafarkiewicz.

- a) Kath. Relig. 2 St. — Katechet. Unterr. in d. Grundelementen des Christenth. Erkl. des Vater unser u. des engl. Grusses. Vom h. Sakram. der Busse u. des Altars.
 b) Ev. Relig. s. Quinta.
 c) Latein. 8 St. Grammat. Formenlehre. 3 St. — Uebers. aus Popliński's Leseb. bis pag. 70. Exere. Szafarkiewicz.
 d) Deutsch. 6 St. — Grammat. u. Uebers. aus Schwemiński's Lehrbuch Thl. I. 4 St. — Memor. 1 St. — Schriftl. Arb. 1 St. Małecki.
 e) Polnisch. 2 St. — Declam. u. Les. aus Popliński's Wybór. 1 St. — Schriftl. Arb. 1 St. Sikorski.
 f) Arithmetik. 4 St. — Die 4 Grundr. mit unbenannt u. benannt. Zahlen. Bruchr. Kopfr., nach Brettner's Rechenb. Sikorski.
 g) Geschichte. 1 St. — Bibl. Gesch. von der Schöpf. bis zur Theil. des jüd. Reichs. Nowakowski.
 h) Geographie. 2 St. — Allg. Uebers. aller 5 Weltth. Popliński.
 i) Naturgeschichte. 2 St. — Allg. Einleit. in die Zool. — Säugeth. Vögel. Szafarkiewicz.
 k) Kalligraphie. 2 St. — Nach Vorlegeblättern. Schoen.

Gesang.

6 St., und zwar: in Sexta 2 St., in Quinta 2 St. und in Quarta 1 St., theoretisch-praktische Anleitung; ausserdem für die Geübteren aus allen Klassen, Sexta ausgenommen, Chorgesang. 1 St. Schoen.

Zeichnen.

Freies Handzeichnen. 8 St. — In Sexta 2 St. und in Quinta 2 St., grösstentheils nach der Tafel; in Quarta 2 St. u. in Tertia 2 St. nach Vorlegebl., von Umrissen verschied. Art bis zu schattirten Zeichnung. fortschreitend. Schoen.

Gymnastische Uebungen.

Während des Sommers an zwei Nachmittagen in zwei Abtheilungen, so dass jede derselben zwei Mal zu je zwei Stunden turnte. Spiller.

Klasa V.

Ordynariusz: N. G. Figurski.

- a) Relig. katol. 2 godz. — O stworzeniu, odkupieniu i uświęceniu, podług Ontrup. X. Nowakowski.
- b) Relig. ewang. (razem z kl. VI). 2 godz. — Historia biblijna S. i N. T. Rozwiązanie zasad relig. — katechizm. Schoenborn.
- c) Język łaciński. 9 godz. — Grammat. cała etymologia i składnia elem. podług Poplińskiego. 4 godz. — Tłomaczenie i uczenie się na pamięć z wypisów Poplińskiego. 4 godz. — Exerc. i Ext. 1 godz. Figurski.
- d) Niemiecki. 6 godz. (później 4). — Grammat. i tłumacz. podług wypisów Schwemińskiego cz. I. Tłom. z polskiego. — Deklam., opowiad., ćwiczenia domowe i extemp. Działek (później Figurski).
- e) Polski. 2 godz. — Czytanie i opowiadanie z wypisów Popl., deklam., ćwiczenia domowe i extemp. praktyczne ćwic. gram. Figurski (później Sikorski).
- f) Arytmetyka. 4 god. — Cztery działania z liczbami imiennymi i nieimien., całościami i ułankami. Proporeye. Zastosowanie tychże do rachunków praktycznych. Podług ks. Brettnera. Figurski (później Sikorski).
- g) Historia. 2 god. — Hist. grecka i rzymska podług książki własnej. Popliński.
- h) Geografia. 1 godz. — O Azyi podług Seltena. Popliński.
- i) Hist. natur. 2 god. — W zimie o ptakach; w lecie wstęp do Botanicznego opisywania ziół, według exemplarzy świeżych. Szafarkiewicz.
- k) Kaligrafia. 2 godz. — Podług wzorów. Schoen.

Klasa VI.

Ordynariusz: N. G. Dr. Szafarkiewicz.

- a) Relig. katol. 2 godz. — Katechiz. wykład zasad chrześcijańskich. Wyłożenie modlitwy pańskiej, i pozdrowienia anielskiego. O ś. sakramentach pokuty i ołtarza. Nowakowski.
- b) Relig. ewang. (ob. kl. V.).
- c) Język łaciński. 8 godz. — Grammat. część etymologiczna 3 godz. — Tłomacz. z przykładów Poplińskiego aż do str. 70. Exerc. Szafarkiewicz.
- d) Niemiecki. 6 godz. — Grammat. i tłumaczenie z książki Schwemińskiego cz. I. 4 godz. — Deklam. 1 godz. — Piśmienne ćwic. 1 godz. Małecki.
- e) Polski. 2 godz. — Deklam. i czytanie z wyboru Poplińskiego. 1 godz. — Piśmienne ćwic. 1 godz. Sikorski.
- f) Arytmetyka. 4 godz. — Cztery działania z liczbami imiennymi i nieimieniami. Ułamki, rachunki pamięciowe — podług książki Brettnera. Sikorski.
- g) Historia. 1 godz. — Historia święta od stworzenia aż do podziału państwa żydowskiego. Nowakowski.
- h) Geografia. 2 godz. — Ogólny opis wszystkich części świata. Popliński.
- i) Hist. natur. 2 godz. — Ogólny wstęp do zoologii. — O zwierzętach ssących i ptakach. Szafarkiewicz.
- k) Kaligrafia. 2 godz. Podług wzorów. Schoen.

Śpiewy.

W kl. VI. 2 godz., w kl. V. 2 godz. i w kl. IV. 1 godz. ćwiczenie teoretyczno-praktyczne. Prócz tego dla więcej wyćwiczonych we wszystkich klasach (wyjąwszy kl. VI.) śpiewy chórem 1 godz. — razem więc 6 godz. Schoen.

Rysunki.

Rysunki z wolnej ręki. 8 godz. — W kl. VI. 2 godz. i w kl. V. 2 godz. powiększłej części podług wzorów z tablicy; w kl. IV. 2 god. i w kl. III. 2 godz. podług wzorów sztychowanych wszelkiego rodzaju, niecieniowanych i cieniowanych. Schoen.

Ćwiczenia Gimnastyczne.

W lecie dwa razy co tydzień po południu, w dwóch oddziałach, tak, iż każdy z nich dwa razy w tygodniu po dwie godziny miał turnieje.

Aufgaben zu den schriftlichen Ausarbeitungen

in Prima und den beiden Secunden.

(Zadania do wypracowań piśmiennych w kl. I, II wyższej i II niższej.)

Prima.

I. Im Lateinischen. (W języku łacińskim.)

- 1) Num Cn. Pompeius cognomine magni dignus fuerit quaeritur.
- 2) Caesaris interfectores num bene aut male de republica meriti fuerint.
- 3) Laudes Aristidis.
- 4) Exponantur causae interitus Carthaginis.
- 5) Quenam crimina publica Cicero in secunda oratione Philippica Antonio objecit?
- 6) Quibus vitiis administrationem reipublicae Atheniensium laborare dicit Demosthenes, propter quae Philippus, Macedoniae rex, potentia auctus fuerit?
- 7) Philopoemenis res gestae atque mores.
- 8) Conferantur inter se Lycurgi atque Solonis instituta.
- 9) Quantum solemnia atque ludi publici apud veteres ad mores atque ingenia fingenda valuerint, exponatur.

(Einige dieser Themata wurden zuvor mit den Schülern in der Klasse besprochen.)

II. Im Deutschen. (W języku niemieckim.)

- 1) Nur durch das Morgenthor des Schönen
Drangst du in der Erkenntniß Land. [Schiller.]
- 2) Wie lassen sich nachstehende Sentenzen untereinander vereinigen?
„Das Leben ist der Güter höchstes nicht;“ [Schiller.] und
„Das Leben ist des Lebens höchstes Gut.“ [Prutz.]
- 3) Worin unterscheiden sich die deutschen National-Epopöen von den französisch-britischen Ritterdichtungen des Mittelalters. (Klassenarbeit.)
- 4) Gespräch über ein gelesenes Buch.
- 5) Worauf hat man bei der Beurtheilung eines dramatischen Kunstwerks ganz besonders Rücksicht zu nehmen?
- 6) Ueber den Zusammenhang der Episode von Max und Thekla in Schiller's Wallenstein mit dem Ganzen.
- 7) Ueber die verschiedenen Arten des Reisens. (Klassenarbeit.)
- 8) Gedrängte Zusammenstellung der Hauptresultate über das Wesen der Poesie aus Lessing's Laokoon mit Beziehung auf Herder's Ansichten über denselben Gegenstand.
- 9) Es bildet ein Talent sich in der Stille,
Sich ein Charakter in dem Strom der Welt. [Goethe.]
- 10) Klopstock als Odendichter.
- 11) Ueber den Nutzen der freien Vorträge auf Gymnasien. (Klassenarbeit.)
- 12) Schlafend geräth man ins Leben hinein und entkommt ihm auch schlafend;
Was in der Mitte so liegt, ist es was anders als Traum? [Riemer.]
- 13) Welches sind die gewöhnlichsten Vorurtheile im Leben? woher entstehen sie und wie ist ihnen entgegenzuarbeiten? (Klassenarbeit.)

(Die schwierigeren Aufgaben wurden mit den Schülern vorher im Allgemeinen besprochen.)

III. Im Polnischen. (W języku polskim.)

- 1) Wzrost i upadek Polski pod geograficznym względem.
- 2) Ocenienie wartości dzieł lirycznych Kochanowskiego.
- 3) O systemie Kopernika.
- 4) O zasługach Czackiego.
- 5) Jakie są przymioty dobrego tłumacza?
- 6) O życiu i pismach Karpińskiego.
- 7) Wypracowanie dowolne.

Ober-Secunda.

I. Im Deutschen. (W języku niemieckim.)

- 1) Wie müssen wir unser Studium einrichten, damit es wahrhaft fruchtbringend für uns werde?

- 2) Welche Pflichten hat der Schüler gegen die Schule.
- 3) Entwicklung der Zeitverhältnisse in der röm. Republik ums Jahr 80 v. Ch. mit Beziehung auf Cicero's Rede pro Sext. Roscio Amerino.
- 4) Kurzer Bericht über ein gelesenes Buch; in Briefform.
- 5) Charakteristik Hannibal's nach Liv. XXI, 4.
- 6) Goethe's Iphigenie nach ihrer Exposition gewürdigt. (Klassenarbeit.)
- 7) Entwicklung des Grundgedankens in Schiller's -Klage der Ceres-.
- 8) Imitirender Auszug aus Cicero's Rede pro Sext. Roscio Amerino.
- 9) Ueber die Ursachen des peloponnesischen Krieges. (Klassenarbeit.)
- 10) Welche Wahrheit enthält der Spruch: non multa, sed multum, und welche Lehre hat insbesondere der Schüler daraus zu ziehen?
- 11) Lob des Landlebens, nach Virg. Georg. II, v. 458. ff.
- 12) Charakteristik Iphigeniens in Goethe's gleichnamiger Tragödie.
- 13) Entwicklung des Gedankenganges in Haller's -Ursprung des Uebels-. (Klassenarbeit.)
- 14) Der Mensch im Kampfe mit der Natur.
- 15) Beurtheilung des vorhergehenden Aufsatzes.
- 16) Ueber das erste Triumvirat. (Klassenarbeit.)
- 17) Ueber das Sprichwort: Ordnung ist das halbe Leben.

(Die meisten der vorstehenden Aufgaben wurden mit den Schülern vorher in der Klasse besprochen.)

II. Im Polnischen. (W języku polskim.)

- 1) Jakie Szymon Starowolski około Literatury polskiej położył zasługi?
- 2) O wieku makaroniczno - panegirycznym.
- 3) O przyczynach upadku państwa Rzymskiego.
- 4) Porównanie języka polskiego z językiem łacinskim.
- 5) Wypracowanie dowolne.

Unter-Secunda.

I. Im Deutschen. (W języku niemieckim.)

- 1) Ueber den Werth der öffentlichen Meinung.
- 2) Die Lykurgische Gesetzgebung. (Klassenarbeit.)
- 3) Die Vorzüge des Stadtlebens.
- 4) Gedanken in einer Buchdruckerei. (Klassenarbeit.)
- 5) Lust und Liebe sind Fittige zu grossen Thaten.
- 6) Woher kommt es, dass Freundschaften in der Jugend eben so schnell geschlossen und eben so schnell getrennt werden?
- 7) Gedanken beim Anblick des gestirnten Himmels. (Klassenarbeit.)
- 8) Ueber die Sitte der Aegypter, Gericht über die Verstorbenen zu halten.
- 9) That Sokrates Recht daran, dass er den Rath seiner Freunde, aus dem Gefängnisse zu entfliehen, von sich wies?
- 10) Die Macht des Beispiels. (Klassenarbeit.)
- 11) Ueber die Vortheile, welche uns die Eisenbahnen gewähren.
- 12) Welchen Einfluss übte Lykurgs Verfassung auf Sparta.
- 13) Die Schlacht bei Salamis. (Klassenarbeit.)
- 14) Charakteristik des Apothekers in Goethe's Hermann und Dorothea.
- 15) Ueber den Gebrauch der Zeit. (Klassenarbeit.)

(Die Themata der häuslichen Arbeiten wurden zuvor mit den Schülern besprochen.)

II. Im Polnischen. (W języku polskim.)

- 1) Jakie powinno być usposobienie poety.
- 2) O korzyściach z nauk matematycznych wynikających.
- 3) Grammatyka i Retoryka.
- 4) O początkowym wykształceniu ludu naszego.

II. Amtliche Verordnungen.*)

1) Reskript des Königlichen Provinzial-Schulkollegiums vom 28. April 1846, enthaltend eine Abschrift eines Ministerial-Erlasses vom 23. März 1846, welcher anordnet, dass bei jedem Gymnasium und bei jeder zur Entlassung berechtigten höhern Bürger- und Realschule eine besondere Prüfungs-Kommission für solche junge Leute gebildet werde, welche Behufs der Bewerbung um Anstellung im öffentlichen Dienste, für welche die Beibringung eines Maturitäts-Zeugnisses nicht erforderlich ist, doch eines Zeugnisses einer höhern Anstalt bedürfen. In dem Zeugnisse soll die Klasse ausdrücklich angegeben werden, für welche der Geprüfte als Zögling der Anstalt reif sein würde.

2) Reskript derselben Behörde vom 9. Mai 1846, enth. eine Abschrift eines h. Ministerial-Erlasses vom 28. April 1846, betreffend die dem lateinischen und griechischen Sprachunterrichte zu Grunde zu legenden Grammatiken und Elementarbücher. Es soll wo möglich nur eine Grammatik durch alle Klassen eingeführt werden oder, falls dies nicht geht, zweie — niemals jedoch mehrere — welche aber in Anordnung, Terminologie und Begriffsbestimmungen möglichst übereinstimmen.

3) Reskript derselben Behörde vom 12. Juni 1846, enth. eine Abschrift eines h. Ministerial-Erlasses vom 5. Mai 1846, welcher in Betreff der Wiederholung der Prüfung pro maturitate festsetzt: 1) dass einem Primaner, welcher das Zeugnis der Nichteife erhalten hat, die Wiederholung der Prüfung in jedem spätern Termine zu gestatten ist, so lange er Schüler des Gymnasiums bleibt oder dasselbe zwar verlassen, jedoch die Universität nicht bezieht, was auch von denjenigen gilt, welche sich durch Privatunterricht oder auf ausländischen Gymnasien für die Prüfung vorgebildet haben; 2) dass derjenige, welcher die Universität mit dem Zeugnisse der Nichteife bezogen hat, während seines Besuches derselben die Maturitäts-Prüfung nur einmal, aber nicht öfter, wiederholen darf.

4) Reskript der Königlichen Regierung hierselbst vom 23. Februar 1844, enthaltend eine Abschrift eines Erlasses des Herrn Finanzministers, welcher anordnet, dass wegen zu grossen Andranges zu den Feldmesser-Prüfungen alle diejenigen, welche die in dem Regulativ vom 8. September 1831 vorgeschriebene Schulbildung nicht vollständig nachweisen können, von der Prüfung, mit Ausnahme einzelner besonders dringender Fälle, zurückzuweisen sind.

5) Reskript des Königl. Prov.-Schulkollegiums vom 8. April 1847, worin die Zeitschrift für das Gymnasialwesen von Heydemann und Mützel empfohlen wird.

6) Reskript derselben Behörde vom 22. Mai 1847, enth. eine Abschrift eines h. Ministerial-Erlasses vom 12. Mai 1847, welcher bestimmt, dass in Zukunft in allen denjenigen Fällen, in welchen die Reife zu den Universitäts-Studien in Folge der Bestimmung im §. 28, C. des Reglements zuerkannt worden ist, schon bei der Uebersicht der Ausdruck „Zeugnis der Reife“ durch Angabe „des Faches“ (z. B. für das Forstfach), für welches die Reife zuerkannt worden ist, vervollständigt werde. Der spätere Uebergang solcher Studirender in eine andere Fakultät bleibt von dem Nachweise der nachträglich erworbenen Reife, ohne deren bisherige Beschränkung auf ein bestimmtes Fach, abhängig.

7) Reskript derselben Behörde vom 9. Juni 1847, enthaltend eine Empfehlung der Zeitschrift „Mittheilungen aus der Verwaltung der geistlichen-, Unterrichts- und Medizinal-Angelegenheiten in Preussen“.

8) Reskript derselben Behörde vom 6. August 1847, enthaltend eine Abschrift eines h. Ministerial-Erlasses vom 26. Juli 1847, welcher anordnet, dass denjenigen Abiturienten, welche sich der Theologie oder Philologie widmen wollen, aber ohne die erforderlichen Kenntnisse im Hebräischen abgehen, in ihrem Abgangs-Zeugnisse ausdrücklich bemerkt werde, dass sie sich nach dem §. 42. des Abiturienten-Reglements vom 4. Juni 1834 noch einer Nachprüfung in diesem Gegenstande bei einer Königl. wissensch. Prüfungs-Kommission zu unterziehen haben.

9) Reskript derselben Behörde vom 26. August 1847, durch welches die Errichtung einer Vorbereitungs-Klasse genehmigt wird.

*) Das Marien-Gymnasium war im vorigen Jahre verhindert, ein Programm erscheinen zu lassen, wesshalb hier die wichtigsten Verordnungen aus jenem Jahre mit aufgenommen worden sind.

II. Rozporządzenia urzędowe.*)

1) Reskrypt Król. prowincjonalnego Kollegium szkolnego z dn. 28. Kwietnia 1846., zawierający kopię postanowienia ministerialnego z 23. Marca 1846., które stanowi, aby przy każdym gimnazyum i przy każdej szkole miejskiej i realnej, do examinu dojrzałości upoważnionej, urządzona była osobna kommissya examinacyjna dla młodzieży takiej, która starając się o posadę przy poczcie lub wydziale poborowym i innych gałęziach służby rządowej, zaświadczenia dojrzałości złożyć wprawdzie nie potrzebuje, natomiast jednak kwalifikacją swoją okazać musi przez instytucje wyższe potwierdzoną. W zaświadczeniu wyraźnie ma być wymieniona klasa, do której examinowany byłby zdalny na ucznia tegoż zakładu.

2) Reskrypt tejże Władzy z 9. Maja 1846., zawierający kopię rozporządzenia ministerialnego z 28. Kwietnia 1846., tyczącego się grammatyk i książek elementarnych używanych za podstawę przy nauce języka łacińskiego i greckiego. We wszystkich klassach, jeżeli można, zaprowadzona być ma tylko jedna grammatyka lub też dwie — ale nigdy nie więcej, — które jednak ile możności zgadzać się mają ze sobą co do rozkładu, terminologii i oznaczenia pojęć.

3) Reskrypt tejże Władzy z 12. Czerwca 1846., zaw. kopię rozporządzenia ministerialnego z 5. Maja 1846., które co do powtórzenia examinu dojrzałości stanowi: 1) aby uczniowi kl. I., który otrzymał zaświadczenie nie dojrzałości, było wolno powtarzać examin w każdym późniejszym terminie, póki jest uczniem gimnazyum, lub też ze szkół wyszedłszy, do uniwersytetu nie uczęszcza. Toż samo rozumie się i o tych, którzy się sposobem prywatnym albo w gimnazyach zagranicznych do examinu przygotowali; 2) aby temu który, się zapisał do uniwersytetu ze zaświadczeniami nie dojrzałości, wolno było przez czas uczęszczania do tegoż uniwersytetu raz jeden tylko, ale nie częściej examin dojrzałości składać.

4) Reskrypt Król. Regencyi tutejszej z 28. Lutego 1847. zawierający kopię rozporządzenia Pana Ministra Finansów, w którym stanowi, że dla zbytniego natłoku do examinów na inżynierów ci wszyscy do examinu przypuszczeni nie będą, którzy nie będą mogli udowodnić wykształcenia szkolnego przepisanego regulatiwem z dn. 8. Września 1831. r. Tylko w pojedynczych i bardzo gwałtownych razach dozwoli się wyjątek.

5) Reskrypt Król. Prowinc. Kollegium Szkolnego z 8. Kwietnia 1847., gdzie poleczone zostało Heydemana i Mützela Pismo czasowe, nauce gimnazjalnej poświęcone.

6) Reskrypt tejże Władzy z 12. Maja 1847. r. zawierający kopię rozporządzenia ministerialnego z 12. Maja 1847., które stanowi, aby odtąd we wszystkich razach, gdzie uznano dojrzałość do studiów uniwersyteckich na mocy §. 28., C. regulaminu, dodawać zaraz na tytule do wyrazu „Zaświadczenie dojrzałości” także wykaz „fachu” (np. do fachu leśniczego), do którego przyznana została dojrzałość. Czy takim studentom, może być wolno przejść później do innego fakultetu, to ma zależeć od powtórnie złożonego examinu dojrzałości w całej rozciągłości onego, bez ograniczenia na pewien fach szczegółowy.

7) Reskrypt tejże Władzy z 9. Czerwca 1847., zawierający polecenie pisma czasowego „Mittheilungen aus der Verwaltung der geistlichen - Unterrichts - und Medizinal - Angelegenheiten in Preussen.”

8) Reskrypt tejże Władzy z 6. Sierpnia 1847. zawierający kopię rozporządzenia ministerialnego z dn. 26. Lipca 1847., które stanowi, aby abiturientom, którzy się chcą poświęcić Teologii lub Filologii, a bez potrzebnych wiadomości w języku hebrajskim odchodzą, było wyraźnie w ich zaświadczeniach dojrzałości zastrzeżone, że mają się jeszcze poddać examinowi w tym przedmiocie przed król. kommissją examinacyjną, a to na mocy §. 42. Regulaminu z dnia 4. Czerwca 1834.

9) Reskrypt tejże Władzy z dn. 26. Sierpnia 1847., przez który dane zostało pozwolenie urzędzenia klasy przygotowawczej.

*) W skutek rozmaitych przeszkód gimnazyum ad S. M. Magd. programm na rok przeszły wydać nie mogło; ztąd na tém miejscu powtarzamy ważniejsze rozporządzenia z roku owego.

III. Chronik des Gymnasiums.

Das Schuljahr begann am 15. Oktober 1846 mit der Feier des Geburtsfestes Sr. Majestät des Königs. Nach einer feierlichen Messe hielt der Professor Wannowski in dem festlich geschmückten Prüfungssaale vor Lehrern und Schülern eine Rede, deren auf den geliebten Landesvater und die wissenschaftliche Bildung bezüglicher Inhalt allgemein ansprach. Gesang, von den Schülern ausgeführt, ging der Rede voran und folgte derselben als Schluss der Feier.

Mit dem Neujahre trat Dr. Sikorski, nachdem er vor der wissenschaftlichen Prüfungs-Kommission zu Breslau die Prüfung für das höhere Schulfach abgelegt hatte, mit Genehmigung des Königl. Hochlöbl. Prov.-Schul-Kollegiums sein Kandidatenjahr an unserer Anstalt an.

Den 26. und 27. Februar 1847 beglückte der Königl. Ober-Präsident Herr von Beurmann das Gymnasium mit seinem Besuche. Er nahm genaue Kenntniss nicht nur von den wissenschaftlichen Leistungen der einzelnen Klassen, indem er in jeder derselben zwei, auch wohl drei Lehrer in verschiedenen Unterrichts-Gegenständen prüfen liess, sondern auch von dem Zustande der Bibliothek, des physikalischen Kabinets und der naturwissenschaftlichen Sammlungen. Der hohe Besuch war für Lehrer und Schüler wohlthuend und aufmunternd.

Am 18. Mai 1847 machte das Gymnasium einen Frühlings-Spaziergang nach dem freundlichen Kobylepole. Die in den Grenzen der Schicklichkeit und Anständigkeit sich bewegende Heiterkeit der Schüler, die hingebende Theilnahme der Lehrer an den mannigfachen Spielen der Jugend, so wie das freundliche und theilnehmende Entgegenkommen des Herrn Grafen Joseph von Mycielski, als Besitzer des Orts, machten es fast vergessen, dass der Spaziergang vom Wetter nicht begünstigt war.

Leider wurde bald darauf der Gymnasiallehrer etc. Joseph Działek krank; er starb nach fast vierwöchentlichem Krankenlager am hitzigen Nervenfieber den 22. Juni. Es kann hier nur wiederholt werden, was das Lehrerkollegium in der öffentlichen Anzeige von seinem erfolgten Tode über ihn sagte: »Er hatte sich in der kurzen Zeit seiner Wirksamkeit an unserer Anstalt, der er erst seit dem 15. Juni p. zugehörte, die ungetheilteste Hochachtung seiner Kollegen und die Liebe seiner Schüler, für deren sittliche und wissenschaftliche Ausbildung er mit Selbstaufopferung thätig war, im hohen Grade erworben.«

IV. Statistik des Gymnasiums.

a) Frequenz. Von den 363 Schülern, welche die Anstalt am Schlusse des vorigen Schuljahrs hatte, kehrten am Anfange des neuen Schuljahrs zurück:

nach	I.	II.a.	II.b.	III.	IV.	V.	VI.	Summa.
nach	18	14	40	61	79	68	26	306.
Am Anfange und im Laufe des Schuljahrs traten								
hinzu	1	4	5	8	8	17	52	95.
Zusammen	19	18	45	69	87	85	78	401.
Im Laufe des Schuljahrs gingen ab	4	4	7	8	8	4	4	39.
Gegenwärtiger Bestand	15	14	38	61	79	81	74	362.

Bei der am Schlusse des vorigen Schuljahrs stattgefundenen Promotion der Schüler waren in allen Klassen zusammen 169 zurückgeblieben, von denen wegen erfolglosen zweijährigen Aufenthalts in einer und derselben Klasse 14 von der Schule entfernt wurden; von den noch übrig gebliebenen 148 kehrten 121 auf's Gymnasium zurück.

b) Abiturienten. Bei den zweien in diesem Schuljahre unter dem Vorsitze des kommiss. Direktors als Königl. Prüfungs-Kommissarius abgehaltenen Abiturienten-Prüfungen erhielten das Zeugnis der Reife:

III. Kronika Gimnazjum.

Rok szkolny rozpoczął się na dniu 15. Października 1846. razem z uroczystością Urodzin Naj. Pana. Po mszy solennej miał Professor Wannowski mowę w sali ku temu celowi przystrojonej, w obec wszystkich profesorów i uczniów, której treść ściągająca się do osoby Króla JMci i do umiejętnej oświaty powszechnie się podobała. Mowę poprzedziły i zakończyły śpiewy wykonane przez uczniów.

Okolo Nowego Roku rozpoczął z pozwoleniem prześwietnej Władzy szkolnej rok próby przy naszym zakładzie Dr. Sikorski, złożony z egzaminu pedagogicznego w Wrocławiu przed kommissją examinacyjną.

Dnia 26. i 27. Lutego 1847. zaszczycił gimnazjum bytnością swoją Prezes Naczelny Pan Beurmann. Będąc w każdej klasie przytomny lekcji dwóch a czasem trzech nauczycieli w rozmaitych przedmiotach, starał się poznać nie tylko na jakim stopniu nauki w szkołach znajdują się, ale oraz jaki jest stan biblioteki, gabinetu fizycznego, i zbiorów z historii naturalnej. Zaszczytne odwiedziny zachęcający wywarły wpływ na nauczycielach i uczniach.

Dnia 18. Maja 1847. odbyło Gimnazjum majówkę do Kobylego Pola. Szczera wesołość uczniów, nie przechodząca jednak granic przyzwoitości i przystojności, z drugiej strony odczuwalny udział nauczycieli w grach i zabawach młodzieży, nakoniec życzliwa i uprzedzająca uczynność P. Hr. Józefa Mycielskiego, właściciela tegoż miejsca, wszystko to sprawiło, że nikt nie uważał na niepogodę dnia owego.

Na nieszczęście wkrótce potem zapadł na zdrowiu etc. Józef Działek, i umarł po 4 tygodniach ciężkiej choroby, na nerwową febrę, dn. 22. Czerwca. Powtórzyć tu tylko możemy, co Kollegium nauczycielskie w publicznym doniesieniu śmierci jego o nim już wyrzekło. „Pozyskał był sobie w wysokim stopniu przez krótki czas działania swego przy naszym zakładzie, do którego dopiero od 15. Czerwca r. z. należał, niepodzielony, powszechny szacunek kolegów i miłość uczniów, dla których moralnego i naukowego wykształcenia poświęcał czas i siły swoje z wyrzeczeniem się samego siebie.“

IV. Statystyka Gimnazjum.

a) Liczba uczniów. Z 363 uczniów, którzy przy końcu przeszłego roku szkolnego do zakładu naszego uczęszczali, powróciło na początku Nowego Roku szkolnego:

	do	I.	II.a.	II.b.	III.	IV.	V.	VI.	Summa.
		18	14	40	61	79	68	26	306.
Na początku i wciagu roku przybyło		1	4	5	8	8	17	52	95.
Razem		19	18	45	69	87	85	78	401.
Wciagu roku odeszło		4	4	7	8	8	4	4	39.
Obecnie jest		15	14	38	61	79	81	74	362.

Przy końcu zeszłego roku szkolnego nie dostało promocyi we wszystkich klassach razem uczniów 169, z których 14 zostało oddalonych ze szkół dla braku postępów i dwuletniego siedzenia w jednej i tej samej klasie naprzmi; z pozostałych 148 powróciło do gimnazjum 121.

b) Abiturienti. W skutek dwa razy odbytego w tym roku szkolnym egzaminu dojrzałości pod przewodnictwem kommiss. Dyrektora jako Król. Kommissarza examinacyjnego, otrzymali zaświadczenie dojrzałości:

a. am Schlusse des Winter-Semesters, ausser zwei Auswärtigen, folgende zwei Primaner:

- 1) Felix Marcinkowski aus Krzyżanowo im Königreich Polen gebürtig, katholisch, 20 Jahre alt, 9½ Jahre auf dem Gymnasium, 2½ Jahre in Prima; er wollte in Giessen Medizin studiren.
- 2) Ferdinand Pahrin aus Klony Kr. Schroda gebürtig, evangelisch, 21 Jahre alt, 4½ Jahre auf dem Gymnasium, ½ Jahr in Prima (nachdem er zwei Jahre die Sekunda besucht und zwei Jahre darauf privatim studirt hatte); er wollte in Breslau Jura und Kameralia studiren.

β. jetzt am Schlusse des Sommer-Semesters, ausser 2 Auswärtigen, folgende 7 Primaner:

- 1) Hermann Fraas aus Posen, evangelisch, 20 Jahr alt, 7 Jahre auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima, will in Breslau Jura studiren.
- 2) Franz Krieger aus Deutsch-Crone, katholisch, 23 Jahre alt, 5 Jahre auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima, will in Posen Theologie studiren.
- 3) Joseph Ławicki aus Lubezyn Kr. Schildberg, katholisch, 20 Jahre alt, 8 Jahre auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima, will in Bonn und Berlin Philologie studiren.
- 4) Bruno Rösler aus Zduny, evangelisch, 22 Jahre alt, 4 Jahre auf dem Gymnasium — früher in Lissa — 2 Jahre in Prima, will in Breslau Theologie und Philologie studiren.
- 5) Hugo Rösler aus Zduny, evangelisch, 19 Jahre alt, 4 Jahre auf dem Gymnasium — früher in Lissa — 2 Jahre in Prima, will in Berlin Jura und Kameralia studiren.
- 6) Adalbert Waszkiewicz aus Grätz, katholisch, 22 Jahre alt, 9 Jahre auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima, will in Breslau Medizin studiren.
- 7) Leo Wituski aus Markowice Kr. Inowraclaw, katholisch, 21 Jahre alt, 9 Jahre auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima, will in Bonn Theologie studiren.

c.) Sammlungen. I. Die Gymnasial-Bibliothek wurde ausser den Fortsetzungen von Ersch und Gruber's Encyclopädie, Poggendorf's Annalen der Physik und Chemie, Spruner's historisch-geographischem Handatlas, Freund's Wörterbuch der lat. Sprache, Schlosser's Weltgeschichte für das deutsche Volk, Berghaus physikal. Atlas, Joehera: Obraz bibliograficzno-historyczny, Dzieje panowania króla Jana Kazimierza u. s. w. in diesem Jahre noch durch folgende Werke erweitert: J. Grimm's deutsche Grammatik Bd. I. u. III.; K. Raumer's Geschichte der Pädagogik; A. W. von Schlegel's sämtliche Werke; L. Tieck's deutsches Theater; Röscher's Abhandlungen zur Philosophie der Kunst; desselben: Cyclus dramatischer Charaktere und: die Kunst der dramatischen Darstellung; Ebert's bibliographisches Lexikon; Engelmann's Bibliotheca scriptorum classicorum; Vater's Literatur der Grammatiken; Bernhardy's Grundriss der griechischen Literatur; Snell's Einleitung in die Differential- und Integral-Rechnung; Villemain: cours de littérature française; Peschier: cours de la littérature française; Heidemann und Mützel: Zeitschrift für das Gymnasialwesen; u. s. w.

An Geschenken, für welche wir den edeln Gebern hiermit den verbindlichsten Dank abstatten, erhielt die Anstalt folgende Werke:

- 1) Encyclopädisches Wörterbuch der medic. Wissenschaften. Bd. XXXV; vom hohen Ministerium.
 - 2) Przegląd poznański, rok 1846, zeszyt I—VI. und rok 1847, zeszyt I—IX; von der verehrl. Redaktion des Przegląd.
 - 3) M. Haupt: Zeitschrift für deutsches Alterthum, Viten Bdes Ites Heft; vom h. Ministerium.
2. Die Schüler-Lesebibliothek wurde aus den jährlichen Beiträgen ansehnlich erweitert.
3. Die für das Gymnasium in Berlin und Breslau bestellten physikalischen Instrumente sind noch nicht eingegangen und sollen daher erst in dem Programme des künftigen Jahres aufgeführt werden.

d.) Unterstützungen. 1) Das von dem Grafen Nicolaus v. Mielżyński gestiftete Universitäts-Stipendium ist zum ersten Male am 1. October 1846 auf drei Jahre nach den darüber bestehenden testamentarischen Be-

α. przy końcu półroczu zimowego prócz dwóch obcych następujący dwaj uczniowie kl. I.:

- 1) Felix Marcinkowski rodem z Krzyżanowa w królestwie polskim, katolik, ma lat 20, był w gimn. lat 9½, w kl. I. 2½, udał się do Giessen słuchać Medycyny.
- 2) Ferdynand Pahrin rodem z Klon pow. Średzkiego, rel. ewang., ma lat 21, był w gimn. lat 4½, w kl. I. ½ roku (bywszy w kl. II. dwa lata, i kształciwszy się potem prywatnie przez 2 lata) — chciał słuchać w Wrocławiu prawa i administracji.

β. Teraz przy końcu półroczu latowego oprócz dwóch obcych następujących siedmiu uczniów kl. I.:

- 1) Herman Fraas z Poznania, ewangelik, ma lat 20, był w gimnazyum lat 7, w kl. I. 2 lata, chce w Wrocławiu słuchać prawa.
- 2) Franciszek Krieger z Wałęza, katolik, ma lat 23, był w gimnazyum lat 5, w kl. I. 2 lata, zamysła w Poznaniu słuchać teologii.
- 2) Józef Ławicki z Lubczyna powiatu Ostrzeszowskiego, katolik, ma lat 20, był w gimnazyum lat 8, w kl. I. 2 lata, zamierza w Bonn i Berlinie słuchać filologii.
- 4) Bruno Rösler ze Zdun, ewangelik, ma lat 22, był w gimnazyum lat 4 — przedtém w Lesznie — kl. I. 2 lata, chce słuchać w Wrocławiu teologii i filologii.
- 5) Hugo Rösler ze Zdun, ewangelik, ma lat 19, był w gimnazyum lat 4 — przedtém w Lesznie — kl. I. 2 lata, będzie w Berlinie słuchał prawa i administracji.
- 6) Wojciech Waszkiewicz z Grodziska, katolik, ma lat 22, był w gimnazyum lat 9, w kl. I. 2 lata, będzie słuchał w Wrocławiu medycyny.
- 7) Leon Wituski z Markowic w powiecie Inowrocławskim, katolik, ma 21, był w gimnazyum lat 9, w kl. I. 2 lata, będzie słuchał teologii w Bonn.

c) Zbiory. I. Biblioteka Gimnazjalna prócz kontynuacji Encyklopedyi Erscha i Grubera, Poggendorfa Annalen der Physik u. Chemie, Sprunera Atlasu historyczno-geograficznego, Freunda Słownika języka łacińskiego, Schlossera Weltgeschichte für das deutsche Volk, Berghausa Atlasu fizycznego, Jochera Obrazu bibliograficzno-historycznego, Dziejów panowania króla Jana Kazimierza i t. d. zakupiła w tym roku jeszcze następujące dzieła: J. Grimma deutsche Grammatik Tom I. i III.; Raamera Geschichte der Pädagogik; A. W. Schlegla dzieła kompletne; L. Tiecka deutsches Theater; Rötchera Abhandlungen zur Philosophie der Kunst; tegoż Cyklus dramatischer Charaktere i die Kunst der dramatischen Darstellung; Eberta Bibliographisches Lexikon; Engelmanna Bibliotheca scriptorum classicorum, Vatera Litteratur der Grammatiken; Bernhardego Grundriss der griechischen Litteratur; Snella Einleitung in die Differential- u. Integral-Rechnung; Villmain'a cours de littérature française; Peschiera cours de la littérature française; Heidemana i Mützela: Zeitschrift für das Gymnasial-Wesen i t. d.

W podarunku otrzymało gimnazyum następujące dzieła, za które niniejszém najuprzejmiej podziękowanie składamy:

- 1) Encyklopädisches Wörterbuch der medic. Wissenschaften Bd. XXXV., od wysokiego ministerium.
- 2) Przegląd Poznański; rok 1846. zeszyt I—VI. i rok 1847., zeszyt I—IX., od szanownej redakcyi Przeglądu.
- 3) M. Haupt: Zeitschrift für deutsches Alterthum; VIten Bandes Ites Heft., od wysokiego ministerium.
- 2) Czytelnia uczniów znacznie powiększona została za opłatą roczną.
- 3) Zamówione w Berlinie i Wrocławiu dla gimnazyum naszego instrumenta fizyczne dotąd jeszcze nie nadeszły; dla tego wspomniemy o nich dopiero w programmie przyszłego roku.

d) Wsparcia. 1) Stipendium do uniwersytetu fundowane przez Hr. Mikołaja Mielżyńskiego po pierwszy raz od 1go Października 1846. r. na 3 lata podług złożonych w testamencie przepisów wydane zostało. —

stimmungen vergeben worden. — 2) Vom Schulgelde waren 90 Schüler ganz, und fast eben so viele zur Hälfte befreit. 3) In dem mit dem Gymnasium verbundenen Alumnate haben aus den obern Klassen 60 Schüler, die sich künftig der Theologie widmen wollen, freie Aufnahme gefunden. — 4) Auch in diesem Jahre fanden in dem v. Lubrański-schen Konvikte 11 Schüler, und eben so viele im v. Szółdrskischen freien Unterhalt. — 5) Die Gesellschaft zur Unterstützung der studirenden Jugend zahlte für viele Schüler das Schulgeld und sorgte auch für deren Unterhalt.

Ordnung der Prüfung.

Montag den 27. September.

Vormittag.

Von 8—9, Sexta:
 Religion. Nowakowski.
 Rechnen. Sikorski.

Von 9—10, Quinta:
 Latein. Figurski.
 Gesch. u. Geogr. Popliński.

Von 10—11, Quarta:
 Griechisch. Małecki.
 Latein. Spiller.
 Mathematik. Brettner.

Von 11—12, Tertia:
 Latein. Małecki.
 Geschichte. Czarnecki.
 Griechisch. Hepke.

Nachmittag.

Von 3—4½, Secunda b. und a.:

{	Griechisch. Steiner.
{	Polnisch. Popliński.
{	Lateinisch. Schweminski.
{	Mathematik. Spiller.
{	Fransösisch. Hepke.

Von 4½—5½, Prima:

{	Griechisch. Wannowski.
{	Mathematik. Brettner.
{	Geschichte. Czarnecki.

Zwischen den Vormittags-Prüfungen der einzelnen Klassen werden einige Schüler polnische und deutsche Gedichte vortragen.

Dienstag den 28. September

beginnt um 9 Uhr Vormittags die Schlussfeierlichkeit, welche in folgender Art stattfinden wird:

- 1) Gesang.
- 2) Lateinische Rede des Abiturienten Ławicki: De utilitate ex litteris Graecis et Latinis percipienda.
- 3) Deutsche Rede des Abiturienten Hugo Rösler: Auch das Leben ist eine Schule.
- 4) Polnische Rede des Abiturienten Wituski: O Zaleskim i poezyi ukraińskiéj,
 Er nimmt zugleich Abschied, worauf
- 5) der Primaner Świącicki in derselben Sprache antwortet.
- 6) Gesang.
- 7) Vertheilung der Prämien und Entlassung der Abiturienten durch den Direktor.
- 8) Gesang.

Nach der Feierlichkeit begeben sich die Schüler in ihre Klassen, wo ihnen die Herren Ordinarien die halbjährigen Zeugnisse einhändigen und die Versetzungen bekannt machen werden.

2) Od opłaty szkolnej było całkowicie uwolnionych uczniów 90, i prawie tyłuż od połowy. — 3) W alumnacie połączonym z gimnazjum pomieszczonego było 60 uczniów z klas wyższych, którzy się na przyszłość zamysłają poświęcić stanowi duchownemu. — 4) Także i w tym roku miało w konwiktie Lubrańskich 11 uczniów wolne utrzymanie, i tyłuż w konwiktie Szoldrskich. — 5) Towarzystwo Naukowej Pomocy płaciło za wielu uczniów opłatę szkolną i starało się także o ich utrzymanie.

Porządek popisu publicznego.

W Poniedziałek dnia 27. Września.

Przedpołudniem.

- Od 8—9, Klasa VI.
Religia. Nowakowski.
Rachunki. Sikorski.
- Od 9—10, Klasa V.
Łacina. Figurski.
Historia i geografia. Popliński.
- Od 10—11, Klasa IV.
Język grecki. Małecki.
Łacina. Spiller.
Matematyka. Brettner.
- Od 11—12, Klasa III.
Łacina. Małecki.
Historia. Czarnecki.
Język grecki. Hepke.

Po południu.

- Od 3—4½, Klasa II. b. i. a.
{ Język grecki. Steiner.
{ " polski. Popliński.
- { Łacina. Schwemiński.
{ Matematyka. Spiller.
{ Język francuzki. Hepke.
- Od 4½—5½, Klasa I.
Język grecki. Wannowski.
Matematyka. Brettner.
Historia. Czarnecki.

Po każdej klasy examinie przedpołudniem będą uczniowie deklamowali w języku polskim i niemieckim.

We Wtorek dnia 28. Września,

zacznie się o godzinie 9 przedpołudniem uroczysty obchód i odbędzie się w następującym porządku:

- 1) Śpiewy.
- 2) Mowa łacińska Abiturienta Ławickiego: De utilitate ex litteris Graecis et Latinis percipienda.
- 3) Mowa niemiecka Abiturienta Hugona Röslera: Auch das Leben ist eine Schule.
- 4) Mowa polska Abiturienta Wituskiego: O Zalewskim i poezji ukraińskiej, zarazem pożegna się, na co
- 5) Uczeń kl. I. Święcicki odpowiada mu w tymże języku.
- 6) Śpiewy.
- 7) Rozdzielenie nagród i pożegnanie abiturientów przez Dyrektora.
- 8) Śpiewy.

Po skończonej uroczystości udadzą się uczniowie do swych klas, gdzie im Panowie Ordynariuszowie wręczą półroczne zaświadczenia i ogłoszą promocje.

Zur Beachtung in Bezug auf das künftige
Schuljahr.

Freitag den 8. Oktober. Anmeldung der neuen Schüler bei dem Direktor unter Vorlegung eines Schulzeugnisses und eines Impfscheines. Diejenigen, welche die Prüfung bestehen, zahlen zunächst das Schulgeld an den Rendanten der Kasse und werden sodann erst unter Vorweisung der erhaltenen Quittung vom Direktor als Schüler des Gymnasiums eingetragen.

Sonnabend den 9. Oktober. Anmeldung der frühern Schüler bei den Herren Ordinarien in den Klassenräumen von 11—12 und von 4—5 unter Vorweisung der Quittung über das gezahlte Schulgeld.

Sonntag den 10. Oktober. Eröffnung des neuen Schuljahres mit einem feierlichen Gottesdienste, und Montag darauf Eröffnung des Schulunterrichtes.

Uw wiadomienie względem przyszłego roku
szkolnego.

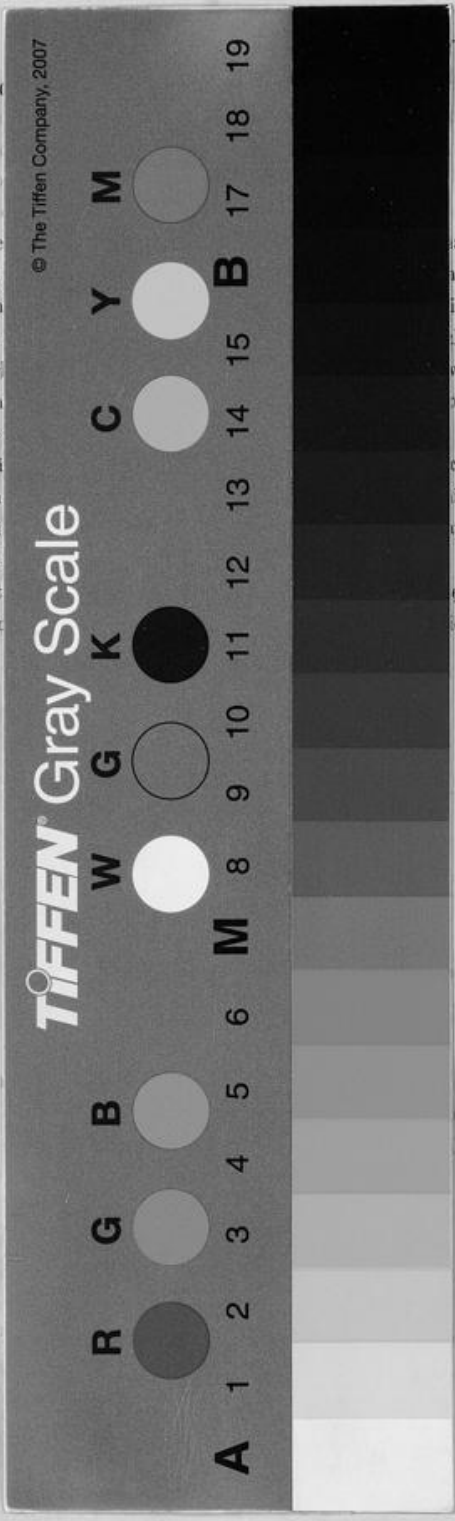
W piątek dnia 8. Października zgłaszać się mają do Dyrektora nowi uczniowie, zaopatrzywszy się każdy w zaświadczenie szkolne i atest zaszczeplonej ospy. Ci, którzy złożą examina, zapłacą przedewszystkiem opłatę szkolną rendantowi kassy, i potem dopiero, okazawszy kwit otrzymany na to, zapisani zostaną przez Dyrektora do księgi uczniów gimnazjum.

W sobotę dnia 9. Października zgłoszą się uczniowie dawniejsi do Panów Ordynariuszów w klassach między godz. 11 a 12 i między 4 a 5, przy czém kwity z zapłaconej opłaty szkolnej złożą.

W niedzielę dnia 10. Października rozpocznie się nowy rok szkolny uroczystym nabożeństwem, a w poniedziałek lekcyami.

Brettner.

Zur Beachtung
 Freitag
 Schüler bei der
 Zeugniss und
 Prüfung bestanden
 Rendanten der
 weisung der
 des Gymnasium
 Sonnabend
 frühern Schülern
 senräumen von
 der Quittung über
 Sonntag
 Schuljahres mit
 darauf Eröffnung

Uw wiadomienie względem przyszłego roku szkolnego.

W piątek dnia 8. Października zgłaszać się do Dyrektora nowi uczniowie, zaopatrzwszy się w zaświadczenie szkolne i atest zaszczeplonej ospy. Ci, którzy złożą examina, zapłacą przedewszystkiem opłatę szkolną rendantowi kassy, i potem dopiero, okazawszy dowód otrzymany na to, zapisani zostaną przez Dyrektora do księgi uczniów gimnazjum.

W sobotę dnia 9. Października zgłoszą się uczniowie dawniejsi do Panów Ordynariuszów w klassach między godz. 11 a 12 i między 4 a 5, przy czem kwity z opłaconej opłaty szkolnej złożą.

W niedzielę dnia 10. Października rozpocznie się nowy rok szkolny uroczystym nabożeństwem, a w po-
 dzielkach lekcjami.

Brettner.